

లక్ష్మీదేవిలా ముఖాన కుంకుమతో, ఏనాడో తెగతెంపులు చేసుకున్నా ఎక్కడైనా ఉన్నాడు కదా అన్న తృప్తితో, గుండెని ఆదుకుంటున్నట్లుగా ఉన్న మంగళ మాత్రాలతో ఉన్న వదినను ఎదురుగా పెట్టుకుని, "మీ నాన్న వంశవృక్షం క్షీణం జోయాడు, తల్లీ!" అని ఆమె కూతురికి ఎలా చెప్పారీ?

సుఖీల భయపడ్డంతా అయింది.

తన ఇల్లు ఇంకా పది ఇళ్ల అవతం ఉండవగానే వాన ఉద్భవంగా మొదల అయింది.

సుఖీల ఉక్కిరిబిక్కిరి అయింది. కాళ్ళ తిమ్మిచ్చెక్కినాయి. కట్టుకున్న పెళ్ళివాటి పట్టుచీర తడిసి బరు వెక్కుతూ, కాళ్ళను కదలనియకుండా బందించివేస్తూనే ఉన్నట్లుగా ఉంది. వేలి రోని కుంకుమ భరిణ వేళ్ల నడుమ తిగుసుకుపోతూంది.

కడుపులో కదులుతున్నట్లున్న ఏడు నెలల పిల్ల (తనకు తెలుసు-అమ్మాయీ!) అనూనంగా మెదులుతున్నట్లుగా ఉంది.

ఇంక ఒక్క క్షణం గూడా ఆలస్యం చేయకుండా దగ్గరికి వేసి ఉన్న గేటు తలుపు నెట్టుకుని, వానలాటి బండల మీదగా వడివడిగా అడుగులు వేసు కుంటూ (కోటన్) మొక్కలు చుట్టి వేసిన వరండాలో నిలబడి, మొఖం మీదుగా కారుతున్న నీటి బొట్లను చూపుడు వేలితో నెట్టివేసి, తరవాత చీర వెంకొ కొద్దిగా పొడిగా ఉన్నట్లుగా పించగా, దాంతో తుడుముకోని, ఒక్క సారి ముఖం తిప్పి ఆ ఇంటి వంక, అవరణ వంక చూచింది.

ఆ ఇల్లు తన వీధిలో మొదటి ఇల్లు!
ఆ ఇంట్లో మొన్ననే ఎవరో రెండు లారీల సామానుతో దిగారు.

ఇవాళ వాళ్లతో ఇలా సరిచయం కాబోతున్నదన్న మాట!

అనలు తను త్వరత్వరగా ఇంటికి వెళ్లి ఉండవలసింది!

అమ్మ గిలగిలలాడుతుంటుంది ఈసారి. వానలో గొడుగు తీసుకొని బయలుదేరిందేమో కూడా తనని వెతుక్కుంటూ. ఆ ప్రయత్నంగా అటు వైపుకు చూచింది మునికాళ్ళమీద నిలబడి. దూరంగా తన ఇంట్లో వెలుగు తున్న లైటుపైన వెంటిలేట్లోనివి కనబడుతుంది.

రేపు వధ పుట్టిన రోజుకు ఆమె

పి. ఎస్. నారాయణ

'నీవు వెళ్లి అందర్నీ పిలిచి రాలేవు. అందువల్ల మనిషిని గూడాగాదు' అని ఎంతగా చెప్పినా వినకుండా బయలుదేరింది.

అమ్మను బాధపెట్టింది; క్షణం బాధపడింది!

తరవాత కొత్తగా చేరిన ఆ ఇంట్లోని వ్యక్తులమీదికి మళ్ళింది మనస్సు. ఇదివరకు ఆ ఇంట్లో సుభద్రమ్మ గారు ఉండేది. ఆయన రైల్వేలో ఇంజనీరు. ఆ కుటుంబమంతా తనకు తెలుసు. ఆయన రిటైర్మెంతో వాళ్ల స్వంత ఊరు వెళ్లిపోయారు.

ఇప్పుడు వచ్చిన వాళ్లెవరో? వాన జోరు మరీ ఎక్కువయింది.

తలుపు తీసుకు ఎవరన్నా వస్తారేమో? — ఏమో బాబు ... ఎవరయ్యా! — సిగ్గుపడింది. కొద్దిగా తడిసిన సుశీల ముడుచుకుపోయింది.

ఏం రావీ. అభ్రంబా బొట్టు పెట్టేసి, రేపు మా ప్రథమ పుట్టిన రోజు. ఈ వీధి చినదివించి రెండో దాదానే మారి. రేపు మీరంతా పేరం లానికి రావాలి — చెప్పేస్తుంది.

మెరుపు మెరిసింది.

అనలు ఇంట్లో ఆదావళ్ళు ఉన్నారా? తను చూచినట్టే గుర్తు!

ఇంకా నాలుగడుగులు ముందుకువేసి తెరిచి ఉన్న కిటికీలోంచి లోపల ఎవరైనా కనబడతారేమో, చూడాలనిపించింది.

ఒక్క క్షణం సంశయించింది.

వానజల్లు తనమీదికి కొప్పెన్ని పులుము కుంటున్నట్లుగా తన్ని లోపలికి నెట్టేవేస్తూంది.

లోపల సరోజ కదులుతున్నట్లున్నది. ఏడుస్తున్నదేమో? (ఈసారి పుట్టే పిల్లకు ఆయనకు కోపం వచ్చినానరే, 'సరోజ' అనే పెట్టాలి! ఎంత బాగుండా పేరు?) సిగ్గుతో ముఖం ఎర్రబడింది.

తల వంచుకొని, తడి మరకలతో ఉన్న చీర కుచ్చెళ్లను సరిచేసుకుంది. లావుగా, ఆందంగా, తన చూపులు తనకే దిప్పి కలిగించేలా ఉన్న తననీ, తన శరీరాన్నీ చూచి గర్వపడింది!

తం ఎత్తి ఆకాశంలోకి చూచింది.

అమ్మ ఎంతగా ఆదుర్దా వదుతున్నదో?

ఇవాల అసలే ఆయన సినిమాకి వెళతా నవ్వారు.

అమ్మ ఏడుస్తూ కూర్చున్నదేమో? మనస్సు కలవరపడింది.

లోపలినించి ఒక్కసారిగా సవ్యలు వినబడ్డాయి...

ఉలిక్కిపడింది సుశీల.

కాళ్లను కిటికీ ఆయస్కాంతంలా

రాగుతూంది. ఎవరబ్బా వాళ్ళు? ... ఇంతా చేస్తే తనకు ఎప్పుడో పరిచయం వైసవాళ్ళే అయి ఉండరారా? ఎన్ని జరగలంటే దలా? ... ఒక్కసారి ఆమె బతుకులకు వస్తే బావుండును. ఇట్టే స్వేదాం చేసుకోవచ్చు. . . అప్పుడు తనకు ఈ వీధిలో తెలియనివాళ్ళే ఉండరాలి! ... మూల గదిలోనించి మూటలు వినబడుతున్నాయి. ముగు గొంతు ... అడగొంతు ... ఎవరో పిల్లలు కూడా.... ఉన్నట్లున్నారు...

కిటికీ పక్కాగా వెళ్లింది, మనస్సు నిలుపుకోలేక, కుతూహలాన్ని చంపుకోలేక.

మునికాళ్లమీద నిలబడుతూ, కొద్దిగా కష్టంగా ఉన్నా తెరిచి ఉన్న పై కిటికీ తలుపుల గుండా పోలు మధ్యగా వెలుగుతున్న లైటు వెలుగును కప్పుకున్న పరిసరాల్ని పరిశీలించసాగింది. ఎదురుగా తలుపులు లేవి అల్మాయి రలో ఏవో లావుపాటి బైండ్ పుస్తకాలు, స్వీచ్ క్రిందగా టేబుల్, దానిమీద తెల్లటి క్లాత్, ఆ పైన రేడియో, ప్లనెట్ వేజ్, ఆమ్మటే ... అలసరాకు ఒకవైపు గ్రూప్ ఫోటో, మరో వైపు ... మరో వైపు ... కళ్ల చించుకు చూచింది. ఒక్కసారిగా శరీరానికి చెమట పట్టసాగింది.

ఆ ఫోటో... ఆ ఫోటో ... ముఖం వల్లబడిపోయింది.

అసలే వట్టి మనిషి కూడా గాదు, బ్రష్స్ ప్రెషర్ ఎగతబ్బింది ... ఆలాగే ఆయాసపడుతూ, రొప్పుతూ ఆ ఫోటోలోని వ్యక్తివంకే కన్నార్పకుండా చూస్తూంది...

ఈ లోగా పక్క గదిలోంచి ఓ వ్యక్తి — కొత్తగా చేరిన ఆ ఇంటి యజమాని — ఆ హాల్లోకి వచ్చాడు...

ఆయన ముఖంలోకి సూటిగా చూచింది.

ఇంతెవరు? ఆ ఫోటోలోని వ్యక్తి! ఆ విశాల మైన ముఖం, ఆ ముక్కూ, ఆ పెద్ద నోరు ... దూరాన పడుతున్న పీడుగు తననే వెతుక్కొంటూ మీదిమీదికి వస్తున్నదేమో ననిపించింది.

వడవడిగా కిటికీ పక్కనుండి ఇవ తలకు వచ్చేసింది.

వాన కురుస్తున్నదే మరిచిపోయి నట్లుగా, చీర కుచ్చెళ్లయినా చేతో పట్టుకోకుండా, వరండా మెట్లు దిగి, గేలు

వైపుకు వరుగుతున్నట్లుగా నడిచింది. సుశీల రొమ్ముతూంది.

ఇంతలోనే తలుపు తీసుకొని, వరండాలోకి వచ్చిన ఆయన, పోతున్న సుశీలను చూస్తూనే త్వరత్వరగా, "అరే... ఉండమ్మా ఫరవాలేదు ... వాన తగ్గిన తరువాత వెళుతున్నాను!" అన్నాడు. తను అలా రావడం వల్లనే ఆమె వెళ్లి పోతున్నదేమో నని కించపడ్డాడు.

సుశీల చెవులకు అతడి మాటలు సోకలేదు. గేలు తీసుకొని, తిరిగి మూలుసంయూ మూయకుండా రోడ్డెక్కింది.

ఆమె గుండెల్లో సమృద్ధం పోషతో, ఉద్దికత్తో పొంగి పొరలుతూంది...

ఆమె ఆ డోరు వానలో, అనవ్యపు రోడ్డుమీద ... పడతాననే భయం కూడా లేకుండా ... తడబడుతూ నడుస్తూంది.

అయిదు నిమిషాల సరకం అనుభ

వితాంటి సంఘటనా ఏమీ చేయలేని ఇంకా మొద్దులా తయారుచేసింది.

అందుకనే కూతురు సుశీల తను చూచిన విచిత్రాన్ని అంత ఆవేశంగా చెప్పినా కించిత్ అభ్యర్థాన్నిగని, ఆవేశాన్ని గాని ప్రదర్శించలేదు ఆమె.

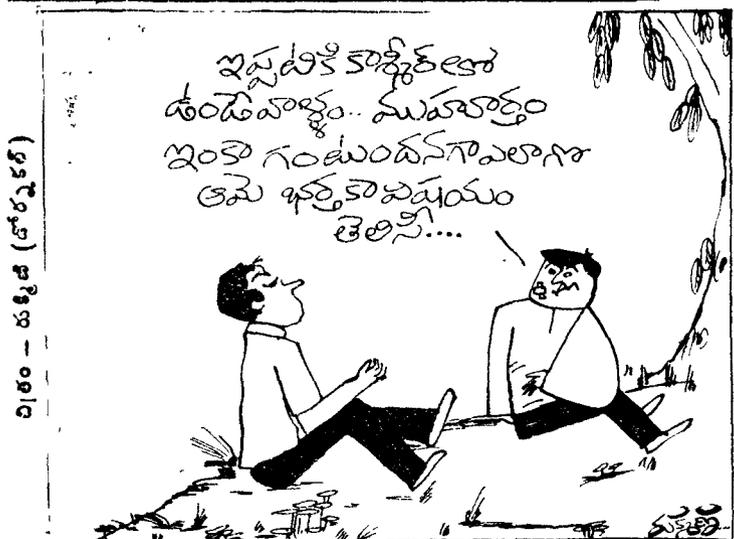
చాలా మరూలుగా అన్నది — "ఎక్కడ?"

కాని, ఒక్క క్షణం — ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం తనను రైలు ఎక్కించడానికి వచ్చిన ఆయన ముఖం కళ్ల ముందు కదిలింది.

సుశీలకు ఇంకా ఆవేశం తగ్గలేదు... "మన వీధిలోనే ... సుభద్రమ్మగారు ఉండి వెళ్లలేదూ ... ఆ ఇంట్లో ఉన్నారా!" రొమ్ముతూనే అన్నది.

పుట్టిన తరువాత మొట్టమొదటి సారిగా చూచింది తండ్రిని. ఆ వేడి అది!

"అనా...!" అని మాత్రం అని

విందింది... దొక్క లెగరేస్తున్నా, తలుపు తీసుకొని, తనకోసంనే చేయకళ్లతో ఎదురు చూస్తున్న తల్లిని తప్పుకుంటూ ముందు గదిలోకి వెళ్లింది.

ఆమె పడుతున్న ఆయాసానికి తల్లి అదుర్దాపడింది.

సుశీలకు నోరు విడవగట్టుకుపోయింది.

తల్లి సుశీలను పట్టుకుంది. "అమ్మా! ... అమ్మా! ... వాణ్ణు... వాణ్ణు చూచానే!" అన్నది. ఆ కంఠంలో భయం ఉన్నది; ద్వేషం ఉన్నది; అనవ్యమాన్నది!

* * *

ఇరవయ్యేళ్ల జీవితం జానకిని జానికమ్మగా మార్చినట్లుగానే — అలిసన్నితమైన ఆమె హృదయాన్ని ఎవరూ,

లోపలికి వెళ్లిపోయింది జానికమ్మ.

అంత తేలిగ్గా అన్నా, మనమనసు పనిమీద లగ్నం చేయలేకపోయింది. మీరు మీదుగా పోతున్న వేడిగాలులు జీవితపు తెరల్ని తొలగిస్తూ వెనక్కి నెట్టే మున్నాయి.

సుశీల ఈ భూమిమీద వడటం, తను ఒంటరిదవటం ఒక్కసారే జరిగివాయనిపిస్తూంది!

సుశీల పుట్టిన ఆరు నెలలకు, తనను శ్చేషనకు వచ్చి పంపిన భర్తయితే తిరిగి తీసుకువచ్చేందుకు రాలేదుగాని, తన మరిది — ఆయన తరువాత ఆయన — "ఇక నీ భర్త నిన్ను ఏలుకోలేదమ్మా, వదిలమ్మ తల్లి!" అని చెప్పి పదివేల రూపాయల చెక్కుతో నోరు మూసేం దుకు వచ్చాడు.

వెధన పదివేల చెక్కును అతగాడి

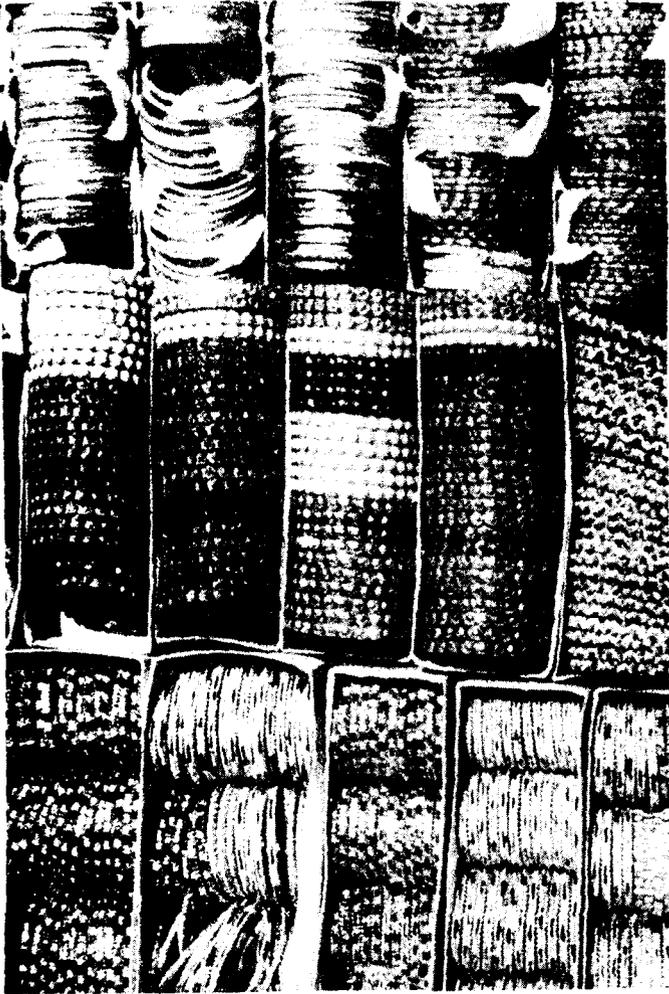
ముఖాన చించి విడిచివేసింది!
 తన తండ్రికి తను ఒక్కటే కూతురు.
 అలాంటి చెక్కలు పది ఇవ్వగలదు తను!
 ఆ క్షణాలే ఆ వ్యక్తులకి, తనకి
 నడుమ కత్తెర్పి!
 తరవాత అప్పుడప్పుడు గాలి వార్తలు
 వస్తూండేవి... ఎక్కడో మరో పెళ్లి
 వేసుకున్నట్లు, మరేదో ఉద్యోగం
 వెలగబెడుతున్నట్లు...
 తనే వారించింది తండ్రిని కోర్కెనకీ,
 గీర్తనకీ వద్దని.
 ఉయ్యకతతో అడిగింది సుశీలను
 జానికమ్మ, "ఏలా గుర్తువట్టావే
 ఆయన్ని?" అని, రాత్రి మంచంమీదకు
 వేరి.

సురెండుకు పుట్టేందో ఆ దుర్బుద్ధి?
 ఇంకెందు కుంటుంది? — ఏ అమ్మ
 గారో ఇంత మంత్రించి ఉంటుంది!
 అమ్మగా రనుకుండే బప్పటికల్లా...
 ఆ వచ్చినావిడ ఎంత అందమైనవరో అనే
 ప్రశ్న వెల్లడైన ఎక్కి కూర్చున్నది!
 సుశీల చెప్పిన తండ్రిని గుర్తించిన
 విధానం ఆమె ఆలోచనకు అంతరాయం
 కలిగించలేదు.
 "ఆమెనుగూడా చూచావా?" అన్నది.
 కంఠంలో కొద్దిగా ఈర్ష్య తోగి
 చూచింది.
 సుశీల ఎగతాళిగా అన్నది, "ఒనేయ్,
 అమ్మా! మీ నవలని ఒకసారి పఠకరించి
 రారాడటే!" అని.

ఇంకా అల్పమే సీనిమానుంచి రాలేదు.
 "ఇప్పు డేలా ఉన్నాడో ఆయన?"
 ఆయనతో గడిపిన ఒక్క సంవత్సరం
 రపు జీవితమే తన జీవితానికి వనంతం.
 నిజం! తన్ను భార్యగా చూచిన ఆ ఒక్క
 సంవత్సరం తన కాలం కింద పెట్టనీయ
 లేదు!

కొన్ని గంటలు మింగిన కాలం
 ఆమెతో వేడివి తగ్గించింది.
 అప్పటికే అలాంటి నిర్ణయానికి వచ్చిన
 జానికమ్మ, "చూద్దాంకే" అని నవ్వు
 ఊరుకుంది. ఆమె అందాన్ని చూచాలి!
 సుశీల బిర్త వచ్చాడు.
 వెళ్లి తలుపు తీసింది.

వరుసలు ఫోటో — ఎ. వి. వి. నరసింగరావు (నెల్లూరు)

పైకి విశ్రాంతిగా ఉన్నా, తెల్లవారూ
 జానికమ్మకు కంటినిండా నిద్ర వట్ట
 లేకు. అమ్మా ఇలా సార్లు తానే ఉన్నది.
 ప్రతి క్షణం ఇంకానే సంవత్సరాల
 క్రితం నాటి తన భర్త కళ్ల ముందు
 మెదులుతూనే ఉన్నాడు. ఆయన కెదు
 రుగా ఓ అజంతా శిల్పాన్ని కూర్చో
 పెట్టుకొని ఈర్ష్య పడుతూనే ఉన్నది.
 అది మానవ సహజం కూడా!
 మధ్యాహ్నం వచ్చేందు గంటలప్పుడు—
 అప్పుడు ఆయన ఇంట్లో ఉండడు అని
 అనుకున్న తరవాత—సుశీలకు పరిగ్గా
 ఆ ఇంటికే అనిగూడా చెప్పకుండా
 బయలుదేరింది.
 ఇదివరకు సుభద్రమ్మగా రుండగా
 తను చాలా సార్లు ఆ ఇంటికే వెళ్లింది.
 అందుకే అతి సామాన్యంగా, ఏలాంటి
 ఉద్రిక్తతా లేకుండా బయలుదేరింది.
 రోడ్డు విద్యామవ్యంగా ఉన్నాయి.
 కానీ, ఆ ఇల్లా దగ్గరవుతూన్న కొద్ది
 గుండె దడదడ లాడుసాగింది.
 రేపటిని ఏ గొడవా జరగదు కదా?
 ఏం జరుగుతుంది?
 జరగనివియ్య చూద్దాం.
 జీవితంలో తనకు జరిగిన వన్నీనికి
 మించిన వన్నెం చురేది జరగదు గదా?
 గేలు లోపలికి వెళ్ళినప్పుడు అయిన
 ప్రాతం కాస్త మనస్సుకు ఇబ్బందిని
 కలిగించింది.

రాకుండా ఉంటేనే బాగుండేదేమో?
 కాదు, అడుగులు ముందుకే వద్దాయి.
 గేలు మోతకు తలుపు తీసుకుని
 బయటకు వెళ్ళిన ఆ ఇంటి యజమాను
 రాలిని ... తన నవలని ... చూచినప్పుడు
 ఈర్ష్యతో కుదించుకుపోవలసింది పోయి,
 తెచ్చి పెట్టుకున్న ఉత్సాహంతో ముందుకు
 అడుగులు వేసింది.
 ఆమె అజంతా శిల్పమూగాడు,
 సారాలిని ఏ గొడవూ గాదు!
 తన ముందు తీసికట్టే అనే భావన
 ఆమెను ఆనరించటంతో, ఆమె అంటే
 తెలియని లోతువతనం లోతున పెరిగిపో
 సిగింది.
 ఆవిడకు అర్థంకాలేదు జానికమ్మ
 ఎవరో?
 వక్రింటివాళ్ళు అయి ఉండవచ్చని,
 "రండి!" అంది, సాదరంగా నవ్వును
 ముఖంమీద చిందిస్తూ.
 ఎంత చిన్నగా నవ్వటానికి ప్రయ
 త్నించినా, ఆమె ఎత్తు వళ్ళు ఆమెను,
 ఆమె ముఖాన్ని వికృతపరిచినాయి.
 జానికమ్మకు నవ్వు వచ్చింది ఆమె
 నవ్వుముఖం చూచి!
 చిన్నగా నవ్వు ఊరుకుంది.
 ఆమె చావ వేస్తూ, "నాకు చాలా
 సంతోషంగా ఉండండి ... కొత్త ప్రదే

శాపికి వెళుతున్నప్పుడల్లా నాకు ఇదే
 భయం, కొత్త వాళ్లతో ఎలా పరిచయం
 చేసుకోవాలా అని. నేను బయటబడితే
 మంటే ముగ్గురు పిల్లల్ని వెంట వెంట
 బయటబడితే... అని అలోకిక్తిలో అగి
 పోయింది.
 ఆ కంఠంలో పిల్లలు అని వెళుతు
 వున్నాడు కాస్తంత గడ్డం తోంగిచూచిన
 ల్లనిపించింది.
 'ఓ నవలమ్మా! నేను గడిపిన ఒక్క
 సంవత్సరం జీవితంలోనే నాకో పిల్ల
 పుట్టించామ్మా! ఆ పిల్లకు మరీ కొద్ది
 రోజుల్లో ఓ అద్వితీయురాలి (అల్లుడు
 చెప్పినట్లుగా అమ్మాయీ అయితే—
 అలా కావాలి గూడా — ప్రీయంపద
 అని పేరు పెట్టుకోవాలి) కూడా
 పుట్టబోతోంది. ఇప్పుడే జీవితంలో
 ముగ్గురు పుట్టుటం గూడా ఏమంత
 గొప్ప, ఓ యమ్మా!' అని అనాలనిపిం
 చింది.
 ఆవిడ కూర్చుంది ఎదురుగా చావ
 మీద.
 జానికమ్మకు ఎలా మూట్లాడారో,
 ఎలా మూట్లాడించారో అర్థంకాలేదు.
 ఒకటి మాత్రం నిజం—జానికమ్మ
 అక్కడకు వచ్చిన తరవాత కొద్దిగా
 మనస్సు తేలిక పరుచుకున్నది. 'తన నవల
 తనంత అందగత్తె మాత్రం కాదు!
 తనకు అందగత్తె కాకపోతేనే,
 అయినాగారి కళ్ళకు ఈవిడ రంభో,
 హిర్యోకో!
 ఎవరి పిచ్చి వారి కావడం!
 "ఏ హిరిమంచి వచ్చారే?" ఏదో
 అదగాలన్నట్లుగా అడిగింది.
 "మంద్రానునుండి వచ్చా మం ది.
 నాకు ఏడుసార్లు వచ్చినాకొంది. వదల్చి
 ఉన్నామో లేదో... అందులో అక్కడ
 మా ఇంటివాళ్ళు ఉన్నారంటే ... నాకు
 వెళ్ళేల్లా ఉండే దామె..."
 "వళ్ళే తురోవా?" అందా మను
 కున్నది తానికమ్మ.
 తల ఎత్తి నాలుగు వైపులా చూచింది.
 అలమరాలకు వెళ్ళగా వేసే ఉప్పు ఆయన
 రోట్ను — అతి సామాన్యంగా రోజూ
 చూచే ఏదో వస్తువు చూచినట్లుగా
 ఒక్క క్షణం చూచి తల దించుకుంది.
 చిన్నగా మనస్సుకు బాధ పులముకో
 సిగింది.
 తెలియని ఈర్ష్య...
 తనకు లేనిది అవిడ ఏదో అనుభవం
 చేస్తూంది ... ఒక్క క్షణం తనన
 పడింది. ... ఒళ్ళంతా వెములు పట్టింది.
 అవిడ లేచి, "అదేమిటి ... గాలి
 రావటం లేదా? ఇబ్బంది పడుతున్న
 ట్లువ్వాడు! ఏను తెచ్చినాడలా

నుండండి .. ఇంతకీ చెప్పవే కదా. మా వక్కీల్లేనా మీది ...” పాప తెచ్చి, పక్క పెట్టి ఆన్ చేసింది. “దేంట్లో పనిచేస్తుంటారు మీరారు?”

జానికమ్మ తడబడింది. ఏం చెప్పాలో తెలిక ఓ లిప్తకాలం తెల్లముఖం వేసింది. “ఇక్కడ మా అమ్మాయి ఉంది. ఈ వీతిలో చినచనించి రెండో ఇల్లే మారి!” అన్నది.

“ఒక్క క్షణం కూర్చోండి. ఇప్పుడే వస్తాను... కాకి నీళ్లు వడవేసి!” అన్నది ఆమె పంటింటికి వెళ్ళబోతూ.

“వద్దమ్మా! వద్దు, వద్దు ... నేను వెళ్తాను.” కొత్త ఊహాల్లో మనిషి తమని తాను మరిచిపోయింది. “అసలు ఇంతకీ చెబుదామనుకున్న దేమిటంటే నిన్న సామానులు దింపుకుంటూండగా అయ్యి చూచాను. ఇంకా ఏదీస్తే నాకు తెలిసినాయనే ... కొన్నాళ్లు కలిసి మెదిపి తిరిగిం. జానికమ్మ వచ్చి వెళ్ళిందని చెప్పమ్మా!” తడబడింది. గొంతు కొరడోయింది. “జానకి అని చెప్పాలో!” అని తిరిగి ఆమె ముఖంలోకి చూడకుండా, ఏదో తప్పు చేసినదానిలా వణికి సోతూ బయటకు వచ్చేసింది.

* * *

సాయంత్రం ఆరు గంటల యింది. అప్పుడే పాలవాడు వచ్చి పాలు పోసి వెళ్ళాడు.

జానికమ్మ మనస్సు అనవ్యస్తంగా ఉన్నది.

తెగి ఆలోచనలు. వాటి నడుమ వింత బాధ, తెలియని తేలికదనం.

ఎందుకు ఇదంతా?

నర్తం మరిచిపోయి కొత్త ప్రపంచంలో తిరుగుతున్న తనకు ఓ వికారపు భావన!

ఇంటికి వచ్చిన ఆయనకు ఆ వల్లెత్తు ఊర్పికి, “ఎవరో జానకిల ... మీకు తెలుసునట. వచ్చి వెళ్ళిందని చెబితే!” ఆయన ఒక్క క్షణం నుదురు చిట్లించి, గడిచిపోయిన జీవితాన్ని ఆలోచనల లోతు

లలో తెలకవచ్చు... చప్పున ఆమె ఎవరో గుర్తుకు రాకమా పోవచ్చు...

ఉదూహన...

ఎందుకు గుర్తుకు రాదు!

తనతోనూ వెంగబెట్టాడు గదా ఓ సంవత్సరం సంసారం!

ఒక్క క్షణం ఆ సంవత్సరపు వెన్నెల మీద మనస్సుంతా పరుగులెత్తింది.

తన జీవితంలో అంతటి సుదీనాలు... వెళ్లి కామండు గూడా చూడనివి... తరవాత ఎలానూ లేవు. చాలా కాలం ... ఉదూహన ... వెల్లకాలం బంగారు భరిణలో భద్రపరుచుకుంటుంది.

‘కాని, వల్లెత్తు తిలోత్తమలో ఏదో మంత్రం కిక్కి ఉండి ఉండాలి!’

జన్మకున్నది జానికమ్మ.

ఆ రోజు... ఆ క్షణంలో కానాని అద్దంలో తరిచి, తరిచి నలభయ్య ఏళ్ళకే జానికమ్మయిన జానకి, ఒక్క తెల్ల వెంట్రుకయినా కనబడుతుండేమోనని తన ఒత్తయిన తలకట్టులోకి చూపులు చించుకు చూచింది.

ఒక్కటి లేదు. కానీ ఆమె జానికమ్మ!

ఊరు ఊరంతా కోడై కూసింది, “జానికమ్మని మొగుడు వదిలేశాట్ట” అని!

ఆ తరవాత... ఆ ఊరే ‘జానికమ్మ’ అని పిలిచింది!

పోయిన తల్లి, తండ్రి జానికమ్మను తమకున్న చిన్న సామాజ్యానికి మహారాజ్ఞిని చేశారు.

సొత్తు పోయినా ఆమెకు అంతగా దూకుం కలగలేదు. చెట్టుంత మొగుడే తమను కాదన్నప్పుడు నీళ్లు ఉండి ఎంత, లేక ఎంత?

రాజీవితో తన సామాజ్యాన్ని పెంచుకున్నది. చిన్న రాజీవారినీ పెంచి, పెద్దచేసి, చూడ ముచ్చటయిన, ఏమీలేని ఓ చిన్నవాడి కిచ్చి వివాహంచేసి, కట్టు తప్పకుండా గిరిగిసి బంధించివేసింది!

జానికమ్మ అద్దంలో చూచుకుంటున్న వలెల్లె ఏళ్ళ జానకి వచ్చు పెదవులమీద ఒకబోసుకున్నది.

కీచిగా, గిరిగా అక్కలలో మిగిసిపో మాచుకుంది ... ఎందుకో అప్రయత్నంగా చేతులు గుండెలమీదగా పడ్డాయి, అప్పుడప్పుడు భర్తను గుర్తు తెచ్చే మంగళమాత్రాలను కప్పివేస్తూ ...

ఈ సారి ఆయనే వచ్చేరేమా — ఓ బదు వేం రూపాయల చెక్కులో తమను ఈ వీతిలోంచి, లేదా ఈ ఊళ్ళోంచి వెళ్ళిపోమని చెప్పటానికి ... రాసియే ... ఈసారి శుభ్రంగా తీసుకుంటే పరి!

ఫక్కున వచ్చింది.

ఇంతలో తలుపు చప్పుడయితే, వక్క గదిలో ఏదో పని చేసుకుంటున్న సుశీల భర్తేమోనని వచ్చి తలుపు తీసింది...

కాదు—ఆయన!

కలవరపడిపోయింది సుశీల.

ఆయోమాయంగా ఆయన ముఖం లోకి చూస్తూ పిచ్చిగా, “అమ్మా” అని పిలిచింది.

చలుక్కున కోపం గుండెల్లో మంటల్లా ఎగతాళిగా, రెండడుగులు వెనక్కి వేసి, తీక్షణంగా ఆయన ముఖంలోకి చూస్తూ, “ఎందుకు వచ్చారు మీరు?” అన్నది.

జానికీ

పోతో—వర్షాలాహారా 5 (మద్రాస్-4)

ఇరవై సంవత్సరాల నుండి తమ ఉండి తమను అనాథలుగా చేసిన ఆయన మీద కోపం బురలు కొట్టసాగింది.

ఆయాసం లోపల్పించి మనిషిని నమిలి పోవడానికి.

కోపంతో కళ్ళు ఎర్రబడ్డాయి.

“అదే అడుగుతున్నాను ... చెప్పరేం మీరు? ... ఎందుకు వచ్చారు? ... ఇరవై సంవత్సరాల క్రితం వదిలిపెట్టి వెళ్ళిన మీ భార్య ఎలాగుండో చూద్దామనా? ... లేక ఆ నాటి మీ చిహ్నంగా పువ్వుల్లో పెట్టి పూజించుకుంటున్న నన్ను చూచి ఈర్ష్యతో పాలంటి మా జీవితంలో విషం కలిపేందుకా? నాకు అర్థంలేదు ... నాకు నాన్న అర్థం లేదు... అమ్మ ఒడిలో, చేతుల్లో తల్లి ప్రేమ చూచుకున్నాను ... అమ్మ ముఖం చూస్తూ నాన్నను మించిన అనుభూతిని పొందాను... నాకు మరో నాన్న అర్థంలేదు ... నాకు ఆమె అమ్మా, నాన్నా ... వద్దు ... వెళ్ళిపోండి మీరు... మళ్ళీ రావద్దు ... మీ ముఖం నాకు చూపించవద్దు.” ఆనేకంతో ఊగి సాసాగింది.

కళ్ళు గిర్రిన తిరగసాగివాయి.

అక్కడే కూలిపోయింది. లేవలేని సుశీల అక్కడే గబుక్కున కూర్చుండి సంవత్సరం క్రితం చనిపోయాడు, తల్లి! అని ఆయన కూతురికి ఎలా చెప్పాలో అర్థంకాలేదు అతడికి!

“వద్దు ... వద్దు ... మిమ్మల్ని నేను చూడలేను... నేను నాన్న అనుకో రేను... వెళ్ళిపోండి ... పోండి!” చేతులు అద్దంగా ఊపుతూ పెద్దగా అరుచుకుంది.

జానికమ్మ అయ్యి చూసింది.

క్షణంలో గుర్తించింది.

ఆమె ముఖం తెల్లగా పాలిపోయింది! కూతుర్ని వారిస్తూ ఏదో చెప్పబోయింది.

అడుగు ముందుకు వేసిగూడా, సుశీల ఆనేకానికి బీదవెంది, నోట మాట పెగలక, కూతుర్ని వారించలేక అలాగే శివాగ్రహంలా నిలబడిపోయింది.

ఆయన ఒక్క అడుగు ముందుకు వేశాడు. జాలిగా పడిపోయిన సుశీలంక చూస్తూ, ‘పొరబాటు వడ్డావమ్మా! నేను ... నేను మీనాన్నను గాదమ్మా... మీ చిన్నాన్నను!’ అని చెప్పాలన్నా భయం గుండెల్ని రంపంలా కోయ సాగింది. అది చెప్పిన తరవాత మిగతాది గూడా చెప్పక తప్పదు. కాని, లక్ష్మీదేవిలా ముఖాన కుంకుమతో, ఏనాడో తెగెంపులు చేసుకున్నా, ఎక్కడై నా ఉన్నాడు గదా అనే తృప్తితో మెళ్ళో గుండెల్ని అడుకుంటున్నట్టుగా ఉన్న మంగళమాత్రాలతో ఉన్న వదివని ఎదురుగా నిలబెట్టుకొని, ‘మీ నాన్న సంవత్సరం క్రితం చనిపోయాడు, తల్లి!’ అని ఆయన కూతురికి ఎలా చెప్పాలో అర్థంకాలేదు అతడికి!

